

LUMINA

FOAIE RELIC CULTURALĂ PENTRU POPOR

ABONAMENTUL:

Pe an: 12 coroane
Pe 6 luni: 6 "
Pe 3 luni: 3 "
Un număr 24 bani

APARE JOIA

REDACTOR:
Dr CORNEL CORNEAN

REDACȚIA ȘI ADMINISTR.: Strada Timișorii Nr. 59.

TELEFON Nr. 30.

INSERTIUNILE SE SOCOTESC AMĂSURAT TARIFEI
MANUSCRISELE NU SE ÎNAPOIAZĂ

Părinți creștini, grijii de creștere bună a copiilor voștri!

Preotul A. Tăutul.

Au nu știți că sunteți biserica lui Dumnezeu și că Duhul lui Dumnezeu locuiește în voi? (I Corint. 3, 16.)

I

Din care vreme se fac creștinii locașe ale lui Dumnezeu? — Din zilele încreștinării lor, când prin binecuvântarea sf. Duh ei se renasc pentru o viață nouă, se curățesc de păcat, se sfințesc, se îmbracă în Cristos; când prin taina sf. mir primesc binecuvântarea sf. Duh; când prin taina sf. cuminecături se împreună cu Cristos se fac părtași dumnezeirei Lui: Cristos în ei și ei în Cristos. Cu adevărat ei sunt locașe ale lui Dumnezeu. Cum însă sufăr creștinii ca acest locaș sfânt să fie pustii în ei? De va strica cineva biserica lui Dumnezeu, pe acela l va strica Dumnezeu (I cor. 3, 17).

Datoria preoților e de a crește pe creștini în evlavie. Și datoria creștinilor este de a se supune conducerii lor. Dar numai preoții singuri nu pot crește și învăța atât pe cei bătrâni cât și pe cei tineri. Și părinții trebuie să crească copiii lor în credință și evlavie. Părinții sunt datori să prelucre țarinile inimilor copiilor, să sămene în ele sămânța bună a cuvântului dumnezeesc, să-i crească pe copii în frica lui Dumnezeu și 'n orice învățătură bună și folositoare. Ei trebuie să vegheze ca pe câmpurile inimilor copiilor să nu cadă sămânța de ierburi sălbatece, adevărat deprinderi și apucături rele, cari, crescând în loc să aducă fructe binecuvântate, strică curăția și nevinovăția inimilor copiilor. Părinții trebuie să crească pe copii astfel, ca ei, când încep a pricepe și a veni la cunoștința adevărului, să știe ce preț și menire au în lume ca fapte alese ale lui Dumnezeu și să se ferească de păcate și fărădelegi.

Dară puțini părinți grijesc mai ales acum de creșterea creștinească a fiilor lor. Puțini copii sunt, cari înțeleg menirea lor înaltă. Acuma mulți părinți poartă grijă de sănătatea copiilor lor, nu grijesc însă de sufletele lor, de buna lor creștere.

În vremea noastră părinții caută mijloace potrivite spre a nu-i obose pe copiii lor prea tare cu lucrul și-i feresc de răceli și boale, nu caută însă să vindece boalele lor sufletești, nu delatură necredința, îndărătnicia, nesupunerea și neascultarea, cari se încuibă foarte ușor în inimile copiilor.

Adeseori vedem copii gătiți în haine curate, croite după moda cea mai nouă, dar cu sufletele schimosite de răutate și încăpăținare. Vedem copii sburdalnici și răi, cari nu dau cinstea cuvenită oamenilor bătrâni, copii iuți la mânie și aplecați de a face altora rău.

Mulți părinți nici nu-și dau silință de a învăța pe copii cum au să se poarte în lume față de cei mai mari și mai bătrâni decât dânșii, și apoi cum are să fie purtarea lor în biserică Dumineca și sârbătoarea. Părinții nu-i deprind pe copii, să ingenunche la rugăciune și să facă cum se cuvine semnul sf. cruci. Mulți părinți se deplâng, că copiii lor sunt sburdalnici, neascultători, leneși, că bat drumurile cât îi ziua de mare, că se dedau la fapte rele, la furturi, ba chiar și la omoruri. Ferice de părinții aceia, cari au copii buni și ascultători. Dar nefericiți sunt părinții ai căror copii au apucat pe căi rătăcite. Pe astfel de copii îi ajunge varga lui Dumnezeu.

Prin o pildă vom dovedi-o aceasta mai bine. Se zice că o mamă se bolnăvi greu într'o Sâmbătă seara și abia Duminecă dimineața rugă pe un micul ei fiu, care era în vârstă de 20 de ani, să cheme un medic. Fiul ei un băiat rău și destrăbălat, chemă medicul și apoi merse la oraș, unde benchetui ziua întreagă. De abia seara

se duse acasă și pe drum intra la un tâmplar și procură un sicriu pentru maică-sa, zicând:

«Bătrâna va muri în curând»

Cruzimea și răutatea băiatului acestuia fură pedepsite de Dumnezeu, căci băietanul fu găsit a doua zi înecat în râșorul, care mergea prin sat și în care căzuse el fiind mort de beat.

Maică-sa însă se însănătoșă și trăi încă mulți ani. De aici se vede că copilul care se poartă rău față de părinți își atrage blăstemul și pedeapsa lui Dumnezeu. Părinților creștini: Gândiți serios asupra boalei grozave din vremea noastră, sfătuindu-vă ce aveți de făcut, ridicându-vă cu toții împotriva dușmanului, care răpește pe copiii voștri și-i înstrăinează de noi. Acest dușman al vremii noastre este slăbirea noastră și a copiilor noștri în credință și în evlavie, — lepădarea de biserică, nepăsarea ce-o arătăm față de creșterea copiilor și nepriceperea de a-i crește în mod cuvenit.

Noi până acuma am vorbit numai de modul greșit de a crește copiii, de boalele lor morale, ca de boalele vremii noastre. Dar nu e de ajuns de a vorbi de boale și a arăta pricina boalei, aceasta încă nu înseamnă a tămădui boala. Pentru tămăduirea boalei e de trebuință a arăta leacul. Pentru tămăduirea lipsei de creștere e de trebuință de a arăta mijloacele și metoda creșterii bune.

Noi vom da în numărul nostru viitor părinților unele sfaturi, cum să crească copiii din copilărie până la vârstă, când copiii intra în școală.

Din sfânta Scriptură

„Ochii Domnului de zeci de mii de ori sunt mai luminoși decât soarele și privesc la toate căile oamenilor și văd toate părțile cele ascunse” (Sir. c. 23 v. 28.)

Schimbarea la față

Minune mare a văzut Tavorul. Cristos Domnul, Cel ce a venit în lume, să-o mântuiască, apropiindu-se timpul jertfiei sale pentru noi, a urcat acest munte, ca în fața învățăcelilor să-și arate strălucirea dumnezeirii. Chipul, în care Cristos și-a arătat mărirea sa, a fost schimbarea feței sale. Martorii minunatei vedenii erau: Petru, carele ardea de iubire față de Domnul, Ioan „învățăcelul cel iubit” și Iacob; cei mai aleși dintre apostolii lui Cristos.

Pe Cristos îl așteptau chinuri și patimi îngrozitoare. Avea să îndure bătaii, scuipări și crucea cea de bunăvoie, pentru ca să plinească porunca Tatălui ceresc. Dar înjosirile și moartea sa ușor puteau să întunece credința învățăcelilor de multeori „nepricepuți și zăbavnici cu inima”, a crede toate, câte s'au zis despre Cristos. Iar dacă clătinarea și desnădejdea învățăcelilor ar fi urmat aieva în clipele grele ale patimilor sale, aceste patimi ar fi rămas zadarnice. Căci se cădea, să fie chiar și numai câțiva dintre muritori, cari să creadă până în sfârșit în puterea de nemurire alui Cristos „Cel ce a prădat moartea și pe diavolul l-a surpat”. Fără această credință Mântuitorul n'ar fi avut pentru cine să se jertfească.

Mult petrecuse Cristos în cercul apostolilor săi. Își arătase de atâtea ori puterile mai pre sus de fire, propoveduind învățături de cerească obârșie și săvârșind fapte, ce întrec orice închipuire; dar fiecă rostea predica de pe munte, fiecă tămăduia vre-o neputință, orică alina viforul mărilor, înfățișarea Lui avea neincetat aceleași trăsuri ale firii omenești. Chipul Lui era cel al omului, privirea-i: blândă și plină de iubire.

Acum însă, apropiindu-i-se patimile, spre a întări și îmbărbăta pe apostoli, Mântuitorul a ținut să-li se arate în haina dumnezeirii. De aceea a luat pe cei trei, ca pe unii, ce erau vrednici de vederea minunată. Suindu-se cu aceștia în muntele Tavorului, după-ce și-a făcut rugăciunea, s'a schimbat la față înaintea lor. Apostolii, cari — pe timpul când se ruga Cristos

— ațipiseră, izbiți de-odată de lumină mare, priviră pentru câte-va clipe fața lui Cristos, ce strălucea ca soarele și haina Lui, albă ca lumina. Aiături de Domnul erau Moise și Ilie, vorbind cu El de patimile, ce aveau să urmeze. Petru răpit de măreția vedeniei, a cerut să se facă acolo trei colibi: una pentru Isus și două pentru proroci, ca arătarea de pe munte să nu mai înceteze. Pecând ei vorbeau încă, i-a adumbrit un nor luminos, și s'a auzit glas din cer zicând: „Acesta este Fiul meu cel iubit, întru carele bine am voit, pe acesta să-l ascultați”. Învățăceii, auzind aceste cuvinte și neputând privi pentru lung timp strălucirea orbitoare a feței lui Cristos, căzură la pământ. La glasul de încurajare a Domnului, sculându-se, l-au văzut numai pe El singur.

Vedem, iubiți cetitori, că fața cea schimbată a lui Cristos, apostolii nu o putură privi timp mai îndelungat. Și e și firesc așa, căci Cristos, schimbându-se la față, s'a arătat cu „frumseța chipului cea dintâi”, adecă a îngăduit, să fie văzut de învățăceii, întrucât acestora li se putea, după firea sa cea dumnezeiască. Firea aceasta era firea cea dintâi a Domnului, care fire, — din clipa întrupării sale —, s'a împreunat cu firea omenească, dar nimenea, nici chiar apostolii, până la schimbarea la față, nu o puteau vedea. Prin fericita vedere a acestei firii, apostolii s'au încredințat în chip neîndoios, că Dumnezeu adevărat este Cristos, Fiul al lui Dumnezeu, pe carele și Tatăl L-a mărturisit, zicând: „acesta este Fiul meu, cel iubit”. Iar norul luminos, darul Duhului sfânt îl închipuiește, ce s'a revărsat atunci peste Fiul.

S'a mai lămurit acum un adevăr; acela, că nu este Cristos: Moisi ori Ilie, sau altul din proroci. Căci stâlpii prorocilor Moisi și Ilie, s'au arătat mărindu-l pe El, carele ședea în mijloc, dovedindu-se, că aceștia sunt slujitorii, cari au vestit pe Stăpânul. Este lucru învederat deci, că Cristos stăpânește peste cei adoramiți, cum erau atunci prorocii și peste vii, cum erau apostolii.

Prin schimbarea la față a lui Cristos,

slăbiciunea învățăcelilor a perit, așteptau acum cu încredere timpul chinurilor de mântuire aducătoare, când Cristos avea să lupte lupta sângeroasă pentru biruința vecinică a adevărului. Convingerea, că Dumnezeu este, cel ce avea să facă drumul pătimirilor, ce ducea spre Golgota, nu îl mai putea șterge din sufletele lor nici o putere potrivnică.

Preotul din vale

Știrile săptămânii

Mersul războiului. Comunicatele oficiale din săptămâna trecută aduc următoarele vești: Pe frontul apusean dușmanul a continuat cu îndârjire atacurile sale, dar înaintarea trupelor dușmane, parte a fost oprită, parte a decurs foarte încet. Pe frontul ocupat de francezi se anunță oareșcare înaintare a dușmanului, care a exercitat o presiune momentană asupra liniilor germane. După comunicatul englez francezii au ocupat localitatea Fresnoy Chausséet, iar în luptele dintre Chipilli și Morlaucourt ar fi făcut circa 14.000 pinșonieri. Succesele acestea sunt a se atribui în mare parte atacurilor vehemente — pe timp de ceață — a tancurilor (automobile pancerate) de cari s'au folosit dușmanii în măsură mare.

La frontul italian luptele artileristice s'au potențiat. Trupele austro-ungare au respins mai multe atacuri dușmane în ținutul Veneției.

Cătră cetitori. Rugăm pe toți acei cetitori ai noștri, a căror abonament a expirat deja la 1 Iulie a. c., să ne trimită prețul foii, sau să ne încunoștiințeze, că nu mai voesc să-o aboneze, pentruca să le oprim trimiterea „Luminii”. Spesele împreunate cu scoaterea unui ziar sunt atât de mari, încât nici noi nu ne putem permite luxul, de a-o trimite gratuit nimănui.

Cei cari își schimbă adresa, pentru tipărirea unei fășii noi, și pentru schimbarea registrelor, îi rugăm să ne trimită 1 cor.

Numeri de probă trimitem cu plăcere fiecăruia, care ni-se adresează.

Iarăși un tun miraculos! De data aceasta sunt americanii la rând, cari dupa cum scrie

„FOIȚA LUMINEI“

In agonie

În noaptea chinurilor mele
Cobori, Stăpâne o mică rază,
Din pâcla asta otrăvită
Mă scoate și mă luminează.

Un suflet am și-ar vrea să-l ieie
Dușmanii binelui din lume,
Uitând, că e, din veci, schinteie
Din scump și prea măritu-Ți nume.

De ura lor puțin îmi pasă
Când sfânta cruce mă păzește,
Tu stai mereu cu mine'n casă
Și viața mea se înnoiește. . . .

Așa grăia în agonie
Un biet soldat venit din luptă,
Pe când o rază aurie
Murea pe fața lui cea suptă. . . .

Mi-am pus în gātu-mi patrafirul
Rostind o sfântă rugăciune,

Vieții lui se rupse firul, . . .

Și-a fost o tristă'ngropăciune!

Alex. Muntean al lui Vasile

Cum fierbem azi?

Tullia Bogdan

Astăzi mai mult decât ori când se adevărește vorba „lipsa te 'nvață la toate”. La multe ne-a mai învățat și războiul acesta și cine știe până unde ajungem cu învățătura dacă mai ține mult. Sunt multe și bune pe cari le vom putea folosi și-n vremi de pace dacă ne ajută Dumnezeu să le ajungem. Dar sunt iarăș lucruri făcute astăzi de voie de nevoie pe cari vom vrea să le uităm, să nici nu le știm de nume.

Câte lucruri trebuincioase la hrană ne lipsesc acuma, și aici am înțeles învățăturile bune pe cari le-a dat lipsa, ca să le știm înlocui cu altele pe cari le avem mai ușor la îndemână.

Încă de acu-s doi ani ne-am învățat cu pânea făcută din făină de grâu amestecată cu de cucuruz (porumb), orz, săcară. Azi nici coceni de cucuruz nu se aruncă'n foc, ci se macină și se amestecă la făină. Tot așa cea mai

mare parte din tărâțe. Că e bună ori nu pânea în care este așa făină — o știm fiecare care o cunoaștem. De bună, calea ca valea, ar mai fi ea, dar nu-i hrănitore și sănătoasă pentru corpul omenesc cum este cea din grâu curat. Un cozonac (colac) bun, aproape că uităm să-l facem. Azi îl frământăm fără lapte și ouă și — zicem că-i bun.

Cafelei adevărate, nu-i mai știm gustul, și vedem cât de bine îi ține locul orzul sau curuzul prăjit, și în unele locuri se folosește — unde sunt — semințe de struguri, prăjite și acestea. Oricare din acestea când le prăjim la foc, le presărăm cu puțin zahăr, că atunci sunt și mai gustoase.

Zahărul este poate pe care nu-l putem înlocui cu nimic. Și simțim lipsa mai cu seamă la conservarea poamelor (păstrarea lor) pentru iarnă. Le uscăm însă, sau le punem în așa fel ca să se țină și fără mult zahăr. Din poamele uscate iarna fierbându-le facem compot care e foarte bun și fără prea mult zahăr. Compotul pus cu rum și salycil (se găsește în farmacii) încă e foarte bun și se ține de bună seamă fără să se strice. Marmeladă (lictar, miere) putem fierbe din poamele cari sunt mai dulci cum sunt

ziarul „Politiken“, au inventat un tun uriaș electro-magnetic și care întrece și tunul german cel faimos! Acest tun afirmative are avantajul acela, că nu are trebuință de praf de pușcă, căci funcționarea lui se face prin electricitate și deci nu produce la slobozire nici fum, nici bubuituri așa mari, prin ceace e mai ușoară ascunderea lui. Proiectilul (glonțul) are calibru de 48 cm., și duce până la o depărtare de 125 km.

Aviatori italieni deasupra Vienei. Vineri înainte de amiază mai mulți aviatori italieni au apărut deasupra diferitelor părți a-le Vienei, unde au făcut mai multe virajuri la înălțime de cca 7—800 metri. După ce au aruncat o mulțime de foi volante, s'au întors spre sud fără a face alte stricăciuni. Publicul a început a face speculă cu aceste foi volante și prețul lor s'a urcat până la 20—30 cor. până ce a venit poliția și le-a confiscat. — Unul dintre aviatorii dușmani, cu numele Giovanni Sarti, în urma unui defect la motorul aeroplanului său a fost silit să aterizeze în apropiere de Wienerneustadt unde a fost prins și internat.

Readucerea moaștelor Sf. Ioan cel nou din Viena la Suceava. În 27 l. c. st. n. a fost transportat sântul Ioan dela Viena prin gara Cernăuț la locul reședinței sale — la biserica sântului George din Suceava. El a fost mutat la Viena, la începutul războiului mondial — în toamna anului 1914.

Sicriul în cupeu era păzit de doi soldați, stând unul la cap, iar altul la picioarele Sântului, Călugărul Sidorovici era ordinar din partea Consistorului spre baza sfântului pentru timpul plecării lui în Viena. Un comisar împărătesc a petrecut pe sfânt până la Suceava.

Spre întâmplarea osemintelor sfântului s'au înfățișat la gara din Cernăuț între alții următorii domni, doamne și d-șoare: Reprezentantul împărătesc Anton Patak, consilierul guvernial, Arhimandriții Vorobchievici și Clementie Popovici, profesorii universitari: Dr Saghin, Dr Gheorghiu, Dr Seșan, Dr Eugen Botezat, reprezentantul foaiei germane locale „Morgenblatt“ d-l Patak, publicistul Orest Pascanu, preoții: Ciuparcă, Vasilie Silievici, reprezentantul bisericeii Sf. Paraschiva din Cernăuți Dr Ioan Pașcanu, arhidiaconul Ursuleac, profesorii gimnaziali: Dr Radu Sbiera, Tomoiagă Mihai Sbiera candidați în teologie Ilie Lazor, Ovid Percec, Aurel Pașcanu, Lazarec, Vasca și alții, doamna Sinchiteca Voiutshi, care a depus pe coșciugul

Sfântului un buchet de flori, doamna Seșan, d-șoarele Mia Pașcanu, Hortenzia și Nușa Șandru, d-șoara Coca și altele.

Adunarea generală a sesiunii de vară la Comunitatea de avere din Caransebeș s'a ținut Sâmbătă în 27 l. c. participând un număr mare de membrii.

Statua lui Bismarck împreună cu ale lui Moltke și Luther au fost destinate spre topire. Oare ce vor zice glorioșii conducători de odinioară ai germanilor, că acum îi vor trimite din nou pe câmpul de luptă — sub forma de tun?

Spesele războiului mondial s'au urcat până la finea anului al patrulea de război la suma de 650—700 miliarde de mărci. Din această sumă cam a treia parte cade pe puterile centrale; iar restul pe Ententă. Lunar se spesează cam 22 miliarde mărci; din acestea cade pe puterile centrale cam 6 miliarde. Împărțite pe suflete speșele de până acum ale diferitelor țări beligerante, se vine pe un locuitor: în Germania 1800 mărci, pe când în Franța 2800, iar în Anglia 3500 mărci. Deci pe o familie de cinci membrii se repartizează în Anglia 17.500 mărci din speșele de război până acum! La ce sumă horendă am ajuge însă, dacă s'ar calcula și pagubile cauzate de acest război!?

25 milioane de oameni. Gazetele austro-ungare și germane publică știrea, — care ar trebui să pună pe gând pe toți cei ce poartă frânele destinului popoarelor, — că perderile Ententei în cei patru ani de război sunt 25 milioane de oameni, cuprinzând acest număr: morți, răniți și pe cei dispăruți. Deși despre perderile puterilor centrale nu se amintește nimic prin foi, totuși ne putem închipui, cât vor fi și acelea de mari! Putem zice, că războiul acesta nenorocit a răpit aproape a zece parte a bărbaților de pe continentul european.

Semănță pentru toamnă și primăvară din orice soi de bucate pot căpăta acei economi, cari n'au deajuns din produsul lor, s'au n'au de fel dela „Societatea pentru produsele de război“ (Haditermény Részvénytársaság) și anume din bucatele recvirate de pe teritoriul respectivei comune. Pentru obținerea cantității necesare fiecare trebuie să se adreseze la antistia comunală de unde obține certificatul delipsă.

Pentru economie a fost de mare însemnătate ploaia, care a căzut din abundență zilele trecute. În multe ținuturi cucuruzul și alte sămănături de toamnă se vor îndrepta binișor și astfel vor echilibra întru câțva producția slabă

a grâului. În anul acesta s'a produs 28 milioane măji metrice de grâu, deci mai puțin ca în anul trecut; seară 9 și jumătate; iar ovăs abia 3 și jumătate milioane măji metrice. Cucuruzul și cartofii promit o recoltă mijlocie.

Recvirarea semințelor uleioase. Gazeta oficială publică o ordinațiune privitoare la recvirarea semințelor uleioase (sămânțe de morcovi, rapiță sălbatică, in, dovleac, floarea soarelui, etc.). Nu cad sub recvirare cantitățile necesare producătorului pentru gospodăria lui și pentru sămânță. Cantitățile recvirate trebuiesc anunțate centralei de ulei și grăsimi, iar sămânța de cânepă centralei de grâne. Celelalte semințerii uleioase ca sămânță de muștar, tutun, riciu, Soja, nu pot fi vândute sau cumpărate decât prin centrala de ulei și grăsimi, însă pentru moment nu cad sub recvirare. Primele categorii de semințe nu pot fi transportate fără certificat și trebuiesc măcinată dându-se plată a 5-a parte. Uleiul obținut trebuie anunțat centralei. Toți producătorii de sămânță de rapiță, rapița sălbatică, in, cânepă, floarea soarelui, mac, dovleac, trebuie să anunțe cantitățile ce au între 1 și 8 August. Aceste semințe vor fi vândute centralei pe prețurile maximale hotărâte.

Decorat. Preotul militar Nicolae Bădin din Rudăria a fost decorat cu crucea pentru merite preoțești clasa a II. și cu crucea Carol pentru ținuta sa deamnă. Felicitări!

Recunoștință cu laudă. Iubitului nostru conlucrător, părintelui Eugen Muntean din Timișoara, din incidentul absolvării sale dela serviciul militar — Comanda supremă militară îi exprimă recunoștință cu laudă pentru zeloasa-i activitate pastorală. Ne bucurăm și îl felicităm pentru distincția primită!

O fundațiune de o jumătate de milion pentru scopuri culturale românești „Unirea“ din Blaj, anunță, că regretatul avocat dr Ilie Mariș, din Sighetul Marmației, fondatorul și fostul director executiv al băncii „Maramurășana“, care a murit la 23 Septembrie 1916, a lăsat averea lui de aproape jumătate milion pentru împărțirea de stipendii tinerilor români gr. cat. Maramurășeni, cari studiază la vre-un gimnaziu, școală reală, școală de silvicultură, economie, drept, teologie. Se vor da ajutoare pentru creșterea unei generații de industriași și comercianți români, cari sunt la începutul activității lor comerciale — asta cu scopul pentru a se crea o clasă de mijloc, o inteligență mai numeroasă românească în Maramurăș. Patronul fundațiunii este episcopul Gherlei.

Nr. 1/1918-19.

Condițiunile de primire în școala și internatul școlii civ. gr. or. rom. de fete din Arad.

În școală.

În clasa I a școlii civile de fete se primesc elevele:

a) cari arată prin *extras din matricula botezaților* că au împlinit cel puțin vârsta de 9 ani și

b) dovedesc prin *atestat școlar*, că au absolvat cu succes 4 clase elementare (poporale sau primare).

În celelalte clase ale școlii civile de fete se primesc elevele, cari dovedesc prin *atestat școlar*, că au absolvat cu succes vre-o clasă premergătoare la școale de categoria școlii civile.

Fără asemenea atestat, sau pe lângă atestat de pe clasa V și VI dela școala elementară poporală, se pot primi elevele în clasa II—III. a școlii civile, corespunzător etății elevei, numai pe baza unui *examen de primire*, depus cu succes înaintea corpului profesoral al școlii, în sensul ordinațiunii ministrului regesc ungar de culte și instrucțiune publică dtto 11 August 1887, Nr. 29.000. Examenul de primire este împreună cu o taxă de 20 cor.

Elevele, cari înmatriculează întâi dată la școala noastră, au să producă *extras din matricula botezaților, atestat școlar și certificat de revaccinare*.

În cursul complementar (supletor) se primesc elevele, cari au absolvat patru clase civile (secundare). Ca eleve private se primesc și ele-

cireșele, prunele și struguri, la cari nu ne trebuie zahăr de loc.

Tot așa e și cu oțetul, care se folosește la conservarea legumelor și a poamelor, și care s'a și scumpit și nici nu se capăta. Îl putem pregăti însă acasă așa după cum urmează: punem într'o sticlă 2 litre apă și 2—3 linguri de zahăr. Luăm de 20 bani drojdiuțe, prăjim o bucată de pâine cât palma de mare, o ungem pe amândouă părțile cu drojdiuțele și o punem în sticla cu apă. Legăm sticla cu pânză rară și o așezăm apoi cu toate acestea la căldură nu prea mare, undeva aproape de cuptor și o lăsăm acolo să dospească 15—20 zile, după cari avem un oțet foarte bun. Îl putem strecura sau lăsa pe stratul lui, care s'a așezat în sticlă. Dar de sigur mai bun e oțetul de poame, care e cel mai gustos în ori ce fel de mâncare. Din mere și struguri se face un oțet foarte tare, care se păstrează ani întregi și avea mare preț chiar și înainte de rezboi și e cel mai sănătos pentru stomac.

Ne-am învățat să trăim adecă să fierbem și fără urez (rișcașă) care încă ne lipsește foarte mult. Îl înlocuim acuma cu târhană, arpăcașă, malai mărunț, păsat și chiar și cu cartofi (crum-

pene) mai cu seamă în carne tocată. Nici una din acestea nu e așa bun ca și urezul, dar ne ajutam cum putem și uităm de bunătațe.

Foile nemțești sunt pline și astăzi încă de învățături cum să se fiarbă fără ouă, fără lapte și unsoare și celelalte lucruri trebuincioase. De ne-ar ajuta Dumnezeu pe când suntem învățate cum se cade să fierbem numai cu aer și apă, să treacă războiul acesta groaznic!

Terțet

Livia Rebreanu

Codrul plânge, frunza geme
Stratu-i plin de cizanteme, —
Dorul vine să mă cheme.

Pe poteca unde odată
Mă duceam înviorată
Să-mi țes pânza'n fir bogată.

Ci-azi de încerc a-o străbate
Ce vād? — Vrav de frunze moarte
Și — soldați cu pușca în spate...

vele cari nu au absolvat 4 cl. civile, dar au trecut de 15 ani.
Inscrierile pentru anul școlar 1918/19 se pot face din 19—21 August (1—3 Septembrie) 1918.

Examenle de corigență se țin în 20 August (2 Septembrie) 1918 la 8 ore a. m. cu elevele, cari s'au anunțat la direcțiune.

Tot în 20 August (1 Septembrie) 1918 se țin și examenle de primire, iar în 22 August (4 Septembrie) se vor începe prelegerile.

Elevele vor plăti în anul 1918/19 următoarele taxe:

Taxă de înscriere (odată pentru totdeauna) 6 cor.; pentru fondul regnicolar de penziune al profesorilor 8 cor.; Didactru pentru elevele ordinare 100 cor.; Didactru pentru elevele private 120 cor.; Bibliotecă, tipărituri (anuar etc.) 8 cor. Elevele cari vor să învețe muzică plătesc 20 cor. lunar.

Didactrul se poate plăti și în 4 rate și anume în 1 Septembrie, 1 Noembrie, 1 Februarie și 1 Aprilie.

În internat

se primesc **elevele școlii cl. I—IV și cursul complementar.** Fiecare elevă plătește 1600 cor. taxă de internat (în 4 rate anticipative, excepțional și în rate lunare) și aduce unsoarea, făina și săpunul necesar și anume: 10 klg. unsoare, 72 kgr. făină și 5 kgr. săpun. (În caz că părinții doresc să spele rufăria acasă nu aduc săpun).

Pentru spesele particulare ale elevelor (cărți, material de scris, lucru de mână, desemn, etc.) părinții vor lăsa o sumă oarecare de bani, la direcțiune despre care se va da seamă lunar.

În schimbul acestor taxe elevele vor avea întreagă întreținere — corăspunzător etății lor în dezvoltare și creștere și instrucție casnică.

Pe lângă însușirea corectă a limbei materne se va da deosebită atenție ca elevele să-și însușească și celelalte limbi din patrie. Pentru însușirea limbei germane vom avea o guvernantă germană. Conversația franceză o va face înșuși directoara.

Fiecare elevă internă aduce cu sine: un covorel lângă pat, 2 perini cu 4 fețe, 1 plapomă cu 2 cearșafuri, 2 cearșafuri albe (acoperitoare de pat), 6 bucăți de rufă, schimburi din fiecare și anume: 6 cămeși, 6 camizoane, 6 pantaloni, 6 părechi de ciorapi, 4 rochițe 12 batiste, 6 ștergere, 3 serviete, toate cu monograme proprii (numeri) apoi tacâmuri: cuțit, furculiță, lingură și linguriță, 2 pahare, (1 pentru beut, iar altul pentru dinți), 4 cărpe pentru șters lucrul; perie de cap, de dinți, de haine și ghete; peaptăn și foarfeci, haină de port și 1 palton (haină de iarnă), o jachetă de primăvară, 2 șorțe întunatecate, 2 părechi de ghete și un parapleu.

Elevele interne, cari ar absentă din internat în decursul anului școlar din cauză de morbo sau din alte cauze, — fie absentarea mai lungă ori mai scurtă, — vor avea să plătească întreagă taxa de întreținere, dar numai în cazul, când eleva respectivă, pe lângă toate că va fi absentat, ar putea fi admisă după lege la examen public ori privat.

Elevele, cari ar intra mai târziu în internat vor avea să plătească întreagă taxa, care cade pe cvartalul în care vor fi primite în internat.

Legitimația pentru transportarea alimentelor ce sunt a se aduce în natură, se cere dela primpretorul sau notar. Pentru elevele înscrise trimitem blanchete pentru câștigarea acestei legitimații (szállítási engedély). Privim de înscriere în internat pe acele eleve, cari trimit o anticipație de 400 cor. din taxa de internat. Elevele să se înscrie de timpuriu, fiind numărul celor primite limitat.

Toate taxele se plătesc anticipativ la direcțiunea școlii

Direcțiunea școlii.

SFATURI MEDICALE

Pricinile pentru cari mor atât de mulți copii la sate

(Urmare)

4. Pe lângă țoc, mai păcătuțiți și în alt chip față de copii, prin faptul că le dați toate câte

Proprietar-editor: Dr CORNEL CORNEAN

cer de mâncare, când ei n'ar trebui să cunoască până la un an decât gustul laptelui mamei lor. Le dați mămăligă, le dați brânză, le dați castraveți verzi ori murați, curechiu murat, varză acră, și în sfârșit tot ceea ce măncați și d-v. Burta copilului însă nu se potrivește cu burta omului mare și e aproape de mintea omului că nici mâncarea copilului nu se poate potrivi cu mâncarea omului mare. Când copilul mănâncă orice, își strică burta, se îmbolnăvește de treapd, trece în treapd verde și cele de mai multe ori moare.

D-v. aveți o vorbă: că se văd în târg mai multe piei de miel decât de oaie, adevărat așa a lăsat Dumnezeu ca să moară mai mulți copii decât oameni mari. Zicala aceasta nu se potrivește la om. E drept că să văd mai multe piei de miel, dar pe miei d-v. îi tăiați nu pier ei așa! Socotiți câți copii mor din cei-ce se nasc într'o primăvară și cercați a socoti câți miei ar peri dintr'o stână din cure n'ați tăia nici unul, ci i-ați lăsa să crească. Când ați face socoteala aceasta ați vedea că omul ar rămânea de rușine! Dar vezi că oaia nu dă mielului țoc, nu-i dă altceva de mâncare decât laptele ei iarba verde! Și doar Dumnezeu a dat omului minte ca să conducă el totul, să fie el stăpân pe toate. Și chiar e stăpân pe toate în lumea aceasta, numai pe dânsul nu poate fi stăpân.

5. Viața este un lanț de primejdii pentru om! S'a născut copilul cum a dat Dumnezeu, a scăpat de falcariță, a scăpat de otrava țocului, a scăpat și de toate celelalte primejdii din partea burtei, și tot n'a scăpat. Primejdii îl așteaptă la fiecare pas, primejdii de care copilul orășanului în de obște e scutit.

Vin diferite feluri de bube în cap, pe față în urechi. La d-v. este credința că tot copilul trebuie să aibă șolzi pe cap, că dacă n'are poate răci. Asta nu numai că-i rătăcire, dar și poate aduce mari primejdii. Otrăvurile fabricate de murdăria care se adună deasupra solzilor, de bubele din urechi, pot pricinui la crier o boală care nu iartă niciodată.

Vin boalele molipsitoare. Vine anghina difterică care în timpul de față n'ar trebui să ucidă nici un copil căci este leac sigur pentru dânsa. Vine scarlatina despre care știți, în câte case a lăsat jale. Vine pojarul care deși nu-i așa de primejdios, dar poate da aprindere de plămâni și moarte.

Nu zic. Și copiii orășenilor pot căpăta boale, dar tot d-v. plătiți birul cel mare morței, tot din copiii d-v. mor mai mulți, pentru că orășanul aleargă îndată la doftor și-l ascultă.

Vine apoi dizenteria (scursură), de care iarăș n'ar trebui nimeni să moară, căci i-se cunoaște leacul.

Când copilul a ajuns feciorandru vine tifosul (luogooarea), boală lungă și grea, care pune la pământ ce n'au pus toate boalele pomenite până acum.

Și apoi mai vine și înrăurirea cea păcătoasă a băuturilor spirituoase: otrăviți pe copil de mic cu spirituoase și faceți mare haz de îmbătarea lui!

Și nu vă ajunge? Deasupra tuturor stă baba doftoreasă, stau descântecule, legările și deslegările și peste toate domnește credința că „ce-a da și cum va vrea Dumnezeu“.

Dar tot Dumnezeu a lăsat pe doctori, noi toți oameni ai lui Dumnezeu suntem, nu ținem nimica dela diavolul și tot inimă de creștini avem. Și de ce nu credeți doctorilor? De ce nu mergeți la doctor îndată-ce vi-se îmbolnăvește cineva? De ce vă lăsați tocmai la urmă, când numai puterea lui Dumnezeu poate doar să facă o minune?

Toți cei cari veți citi scrisul acesta, gândiți-vă la bucuria pe care ați avut-o când v'a născut nevasta, la bucuria ce ați simțit când v'a zâmbea copilul din albie, când a stat întâi și întâi copăcel, când stârnea toți câinii din sat, când era în fruntea mingei și mai în urmă în fruntea coșaiilor la fân. Plângeți de bucurie uitându-vă la dânsul acuma și plângeți de durere când cugetați că ați băgat mulți în pământ, mulți cari puteau, să fie tot ca acesta ce vă trăește și doresc să vă trăiască!

(Urmează)

Poșta Redacției

G. P. Pătaș. „Pe deal“ nu atinge încă măsura. Cettind mult veți ajunge la rezultate frumoase.

N. Guriță în Cadar. Cele 12 cor. abonament pentru DTa și Marcă au sosit.

I. P. în V. Până la 10 măji metrice poamele se pot transporta fără nici o concesie. Transportul peste această greutate se îngăduie numai pe baza unui certificat estradat de ptotopretore. În afară de țară transportul poamelor e permis numai cu învoirea centralei de poame (Gyümölcsközpont Budapest IV Városház u. 4.)

A. B. preot în S. Răspunsul il afli în F. D. Nr. 30. Bănățeanul. Asemenea.

N. B. în Vêrșeș Blancheta a mers la of. protopopesc.

T. Băianțiu în Românești. De aici merge regulat.

Calendarul săptămânii

August

Măsălarium

Zilele săptămânii	Data	Numele sfinților și sărbătorilor Calendarul Iulian (vechiu)
Joi	2	Aduc. moaștelor s. Ștefan
Vineri	3	CC. PP. Isachie, Dalmat., Faust
Sâmb.	4	SS. 7 Tineri din Efes
Dum.	5	M. Eusignie
Luni	6	(+) Schimbarea la Față
Marți	7	C. M. Dometie
Merc.	8	Emilian mărt. Ep. Chizicului

Un cal galben (rigi), de zece ani, care are la piciorul stâng din'napoi o glută (os mort), iar în frunte un punct alb, a fost furat de țigani vândrași. Cel-ce îi dă de urmă capătă 100 cor. — Ioan Gașpăr în Sósđ comit. Temes. 2—2

Casa

de sub Nr. 647 din strada lazului în Caransebeș, cu jumătate intravilan de 232 st. □ este de vinzare. Asemenea și o grădină de 2 jugere îngădită cu gard viu din „valea-mare“. A se adresa la Nicolae Teodorovits în Bozovics. 3—3.

Anunț de căsătorie

Un comerciant și ospătar, absolvat dela miliție, de 38 ani, dintr'o comună fruntașă în Torontal, voește să se căsătorească cu o fată sau nevastă fără copii de 30—40 ani, care să dispună și de ceva avere. A se adresa învățătorului penz. Silviu Ștefan în Végsszentmihály (com. Torontál). 4—3

Biblioteca Ardealului

Sub acest titlu va apare în editura institutului de arte grafice, Alexandru Anca, Gherla, o nouă publicație românească periodică sub direcțiunea d-lui Emil Isac. „Biblioteca Ardealului“ va apare în formă de carte în fiecare lună, tipărită pe hârtie bună cu caractere tipografice moderne și învăluită în cupertă ilustrată. Primul număr va apare în cursul lunii August, și va conține versuri de Gheorghe Coșbuc, în forma unei antologii moderne și cu o prefață de d. Emil Isac. Exemplarul va costa 1 coroană 50 fileri (1 franc 50 bani) plus 50 fileri pentru porto și se poate comanda la toate librăriile, sau direct la editură: „Institutul de arte grafice Alexandru Anca, Szamosujvár-Gherla. La comandă suma să se trimită înainte. Tot ce privește redacția bibliotecii, scrisorile să se adreseze d-lui Emil Isac, Cluj (Kolozsvár), strada Bartha M. 22.

5—3

Ucenic se primește în ferăria lui Rezac Ignăcz Karansebes. 3—1